

Hodnotenie sudcov – legislatívny vývoj (zjednodušené)

Právnu úpravu hodnotenia sudcov máme na Slovensku už od roku 2000. Ide o akési vystavenie „vysvedčenia“ jednotlivým sudcom za ich sudcovskú prácu. Hodnotí sa ich rozhodovacia činnosť, dôstojnosť a plynulosť súdneho konania, ale aj dodržiavanie zásad sudcovskej etiky.

To znamená, že hodnotiteľ, ktorým je v súčasnosti profesionalizovaná hodnotiaca komisia, preskúma niekoľko súdnych spisov hodnoteného sudcu, zúčastní sa na pojednávaniach, vyžiada si stanoviská od predsedu súdu a odvolacieho súdu, následne vyhodnotí svoje zistenia a pridelí sudcovi body. Komisia zisťuje napríklad to, či sudca dodržiava lehoty, či sú jeho rozhodnutia dostatočne presvedčivé, či využíva pojednávacie dni a tiež stav a dôvody prieťahov v konaní.

Okrem toho, že výsledky hodnotenia môžu slúžiť ako spätná väzba pre sudcu a poskytnúť priestor na ďalší odborný rast, s negatívnym hodnotením sa spája aj možný disciplinárny postih. Tento systém tak nielenže vytvára mechanizmus kontroly kvality práce sudcov, ale umožňuje aj vyodenie zodpovednosti voči sudcom, ktorých výkon dlhodobo nezodpovedá požadovaným odborným a profesijným štandardom.

Hodnotenie sudcov sa zaviedlo v roku 2000, pričom zákon stanovil iba základný rámec hodnotenia. Podľa vtedajších pravidiel mal sudcov hodnotiť predseda súdu, na ktorom hodnotený sudca pôsobil v pravidelných 5-ročných intervaloch a tiež v súvislosti s výberovým konaním. Na praktické fungovanie hodnotenia však táto úprava nebola postačujúca, a preto zákon počítal s prijatím zásad hodnotenia sudcov, ktoré mali stanoviť podrobnejšie pravidlá. Tieto zásady však ani do roku 2011 prijaté neboli.

V roku 2008, za pôsobenia Štefana Harabina bol systém hodnotenia sudcov prakticky znefunkčnený. Pravidelné hodnotenie sudcov bolo zrušené a vykonávalo sa už len v súvislosti s výberovým alebo disciplinárnym konaním. Hodnotenie tak v zásade prestalo plniť svoju priebežnú kontrolnú funkciu. Zároveň sa pri hodnoteniach v súvislosti s výberovým konaním na súd vyššieho stupňa posilnilo postavenie sudcov týchto súdov, nakoľko získali väčšinu v prieskumnej komisii, ktorej správa tvorila podklad pre finálne rozhodnutie. Takéto nastavenie mohlo vytvárať tlak na sudcov usilujúcich sa o kariérny postup, aby pri rozhodovaní zohľadňovali názory a očakávania sudcov, ktorí mali vplyv na ich ďalšie pôsobenie.

V roku 2011 sa opätovne zaviedlo pravidelné hodnotenie sudcov a zároveň sa podrobnejšie upravil spôsob, akým sa malo hodnotenie realizovať. Zaviedol sa ročný štatistický výkaz sudcu, bližšie sa definovalo to, čo sa má hodnotiť, postup prideľovania bodov, pričom sa obnovili aj hodnotenia v 5-ročných intervaloch. Zavedenie pravidelného hodnotenia malo v tom čase vysokú podporu odbornej verejnosti, kde až 80% respondentov považovalo túto reformu za správnu.¹

V roku 2017 došlo k významnej zmene v osobe hodnotiteľa. Situácia pred roka 2017 bola taká, že sudcov hodnotili sudcovia toho istého súdu. Na okresných súdoch to bol najprv predseda súdu a následne predseda grémia, ak ale grémium nebolo zriadené potom to mohol byť hociktorý sudca zvolený plénom okresného súdu.

Ako uvádza dôvodová správa k novele z roku 2017 šlo o stav, kedy sa kolegovia hodnotili navzájom,² čo mohlo mať negatívny vplyv aj na výsledky hodnotenia. Po novom sa zaviedli 3-členné hodnotiace komisie (pozn. v súčasnosti máme 3).³ Členov komisií volí súdna rada na obdobie 5 rokov z radov sudcov (vrátane emeritných sudcov), ktorých pracovnou náplňou je venovať sa výlučne hodnoteniu. Zloženie komisií je vyskladané tak, aby sudcov z jedného obvodu krajského súdu hodnotili sudcovia, ktorí pôsobia v inom obvode krajského súdu.

V roku 2025 Boris Susko, po vzore Štefana Harabina, presadil zrušenie pravidelného 5-ročného hodnotenia. Sudcovia sa aktuálne hodnotia iba po prvých 5 rokoch výkonu funkcie sudcu. Ak sudca dosiahne hodnotenie „výborný“, ďalšie hodnotenie už nie je potrebné. Opakované hodnotenie sa vykoná len v prípade ak sudca dosiahne nižšie hodnotenie, teda „nedostatočný“, „dostatočný“ alebo „dobrý“. Taktiež sa zrušili povinné hodnotenia pri výberovom konaní na predsedu súdu a predsedu senátu, čím sa znížili nároky na výkon týchto funkcií.

Avšak najzásadnejšia zmena je aktuálne v parlamente a bude prerokovaná v prvom čítaní začiatkom októbra. Minister spravodlivosti navrhuje zrušenie hodnotiacich komisií a presun hodnotenia na súdy vyššieho stupňa. Inými slovami, sudcov okresných súdov budú hodnotiť sudcovia, ktorí rozhodujú o odvolaniach proti ich rozhodnutiam. Táto zmena vyvoláva množstvo pochybností nielen o vhodnosti tohto modelu, ale aj o možnom zásahu do nezávislosti jednotlivých sudcov, čo sa môže prejaviť v ich rozhodovacej činnosti.

² <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=435848>

³ [Hodnotenie sudcov | Súdna rada Slovenskej republiky](#)